

Ζωγραφίζοντας το χάρτη της ζωής μας

Στόχοι:

- Να εντοπίσουν οι μαθητές στοιχεία που συμβάλλουν στη δημιουργία της προσωπικής τους ταυτότητας
- Να μοιραστούν εμπειρίες μοναδικές, να ακούσουν ενεργά και να εντοπίσουν στοιχεία κοινά μεταξύ τους
- Να συν-δημιουργήσουν σε μικρές ομάδες και να εξασκηθούν στην έννοια της θετικής ανατροφοδότησης.

Διάρκεια: 3-4 ώρες

Προτεινόμενες τάξεις: Όλες οι τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου

Τι χρειαζόμαστε: Μεγάλα χαρτιά (A3 κατά προτίμηση), ένα για κάθε μαθητή, μαρκαδόρους, απαλή μουσική

Πηγή: *mPPACT manifest, Methodology for a Pupil and Performing Arts-Centered Teaching, Alex Mavrocordatos*²⁹

Θέματα: Ταυτότητα, διαφορετικότητα

Περιγραφή:

1. Μοιράζουμε τα μεγάλα χαρτιά στους μαθητές και ζητάμε να εντοπίσουν ένα σημείο στο χώρο, όπου μπορούν να εργαστούν απερίσπαστοι. Αφήνουμε τους μαρκαδόρους στο κέντρο του χώρου και εξηγούμε ότι μπορούν να δανείζονται όσους θέλουν και μετά να τους επιστρέφουν. Καθένας πρέπει να δημιουργήσει τον προσωπικό χάρτη της ζωής του, δηλαδή ένα σχέδιο που αναπαριστά σημαντικούς σταθμούς στη ζωή του, αποφάσεις που έπρεπε να παρθούν, στιγμές δικαιοσύνης ή αδικίας, όνειρα, εμπειρίες που χαρακτηρίστηκαν από το αίσθημα της δύναμης ή της καταπίεσης, το ταξίδι μέσα και γύρω από γεγονότα που συνέβησαν στη ζωή του. Σε αυτό το ταξίδι υπάρχει μια αρχή καθώς και τα μονοπάτια που πήρε η ζωή του μέχρι σήμερα. Θα μπορούσε να παραλληλιστεί με ένα ποτάμι που ξεκινάει από κάπου και δημιουργεί την κοίτη του μέσα από εμπόδια και παρεκκλίσεις μέχρι να καταλήξει στη θάλασσα. Η θάλασσα είναι το σημείο που βρισκόμαστε σήμερα.

Για να βοηθήσουμε τους μαθητές να αποφασίσουν ποια στοιχεία θα συμπεριλάβουν στο χάρτη της ζωής τους, θέτουμε τις εξής ερωτήσεις:

29. Το πρόγραμμα mPPACT ήταν μια δράση Comenius 2.1 μεταξύ έξι ευρωπαϊκών χωρών, τα αποτελέσματα, οι μέθοδοι, η θεωρία και η πρακτική του οποίου έχουν καταγραφεί σε αυτό το εγχειρίδιο.

- Ποιος είσαι;
- Ποια είναι η ιστορία σου;
- Ποια είναι τα πιο σημαντικά γεγονότα στη ζωή σου;
- Ποια ήταν τα σημεία καμπής στη ζωή σου;
- Ποια γεγονότα άλλαξαν τον τρόπο που βλέπεις τον κόσμο;
- Ποιος σε έχει κάνει να σιωπήσεις και να μην εκφράσεις τη γνώμη σου;
- Ποιες ήταν οι στιγμές που αισθάνθηκες καταπίεση, αδικία ή αδυναμία;
- Ποιες ήταν οι στιγμές που σε δικαίωσαν και σε έκαναν να νιώσεις πιο δυνατός;
- Ποια πράγματα κατάφερες και ποια όνειρά σου πραγματοποιήθηκαν;

Κατά τη διάρκεια της άσκησης αυτής βάζουμε μια απαλή μουσική.

2. Οι μαθητές δημιουργούν δυάδες και ανταλλάσσουν αφηγήσεις γύρω από τους χάρτες ζωής που έχουν δημιουργήσει. Μιλούν για τα σημαντικότερα σημεία τους και ακούν προσεκτικά την αντίστοιχη αφήγηση του συμμαθητή τους. Μπορούν, αν θέλουν, να ζητήσουν περισσότερες πληροφορίες για κάποια σημεία, αλλά δεν είναι υποχρεωμένοι να μιλήσουν για κάτι, εάν δεν αισθάνονται έτοιμοι, ακόμα κι αν το έχουν αποτυπώσει στο χάρτη τους.
3. Δύο ή τρία ζευγάρια σχηματίζουν μικρές ομάδες και παρουσιάζουν τους χάρτες με τον εξής τρόπο: καθένας παρουσιάζει το χάρτη που άκουσε από το συμμαθητή του, αλλά σε πρώτο πρόσωπο, σα να ήταν ο δικός του. Προσπαθεί να μείνει πιστός σε αυτά που άκουσε και με τον τρόπο που τα άκουσε. Ο πραγματικός δημιουργός του χάρτη δεν επιτρέπεται να αντιδράσει κατά τη διάρκεια της αφήγησης, ούτε να προσθέσει ούτε να διορθώσει.
4. Κατά τη διάρκεια της φάσης αυτής μπορούμε να πάμε από ομάδα σε ομάδα και να ρωτήσουμε τους μαθητές πώς αισθάνθηκαν ακούγοντας την αφήγηση της ζωής τους με τη φωνή κάποιου άλλου.
5. Οι ομάδες δημιουργούν μια λίστα με έννοιες-κλειδιά ή ζητήματα που έχουν προκύψει από τους χάρτες τους. Στη συνέχεια αποφασίζουν ποιες έννοιες-κλειδιά είναι κοινές μεταξύ τους ή θεωρούνται πιο σημαντικές, καταλήγοντας σε δύο ή τρεις.
6. Οι ομάδες δημιουργούν μια κοινή ιστορία και μια σύντομη παρουσίαση με βάση ένα κοινωνικό ζήτημα που έχει προκύψει από τη συζήτηση σε σχέση με τους χάρτες. Η παρουσίαση μπορεί να έχει τη μορφή σύντομου αυτοσχεδιασμού με κίνηση, λόγο, ήχο, ή να γίνει μέσα από ακίνητες εικόνες. Κάθε ομάδα παρουσιάζει το δημιούργημά της στην ολομέλεια.
7. Η ολομέλεια καλείται να εντοπίσει τις έννοιες-κλειδιά που απασχόλησαν την ομάδα, μέσα από την ιστορία που παρουσιάστηκε. Σε αυτή τη διαδικασία μπορούν να χρησιμοποιηθούν τεχνικές από το εκπαιδευτικό θέατρο (ανίχνευση σκέψης, ανακριτική καρέκλα ή τεχνικές θεάτρου της αγοράς, όπως η αντικατάσταση του πρωταγωνιστή από κάποιον ενεργό θεατή που καλείται να δοκιμάσει τη δική του εκδοχή της ιστορίας, όσο του επιτρέπουν οι συνθήκες κ.λπ.³⁰), προκειμένου να διερευνηθούν σε μεγαλύτερο βάθος τα θέματα που έχουν προκύψει αλλά και

30. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. Χολέβα Ν., Εσύ όπως κι Εγώ – εξερευνώντας τη διαφορετικότητα μέσα από το θέατρο, Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Αθήνα, 2010, και Γκόβας Ν., Ζώνιου Χ. (επιμ.), Θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα με τεχνικές θεάτρου φόρουμ για την πρόληψη και την κοινωνική ενσωμάτωση, Οσμωση & Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Αθήνα, 2010.

να βελτιωθούν οι μικρές παρουσιάσεις όσον αφορά τη φόρμα αλλά κυρίως το περιεχόμενό τους.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Συζητάμε με τους μαθητές για την εμπειρία τους. Μπορούμε να τους θέσουμε ερωτήσεις όπως:

- Πώς νιώσατε που μοιραστήκατε εμπειρίες της ζωής σας με άλλους;
- Πώς ήταν να ακούτε τόσες ιστορίες άλλων ανθρώπων;
- Πώς ήταν να ακούτε τη δική σας ιστορία μέσα από τη φωνή/αφήγηση κάποιου άλλου;
- Πόσα/Ποια στοιχεία προέκυψαν κοινά με άλλους; Σας εξέπληξε αυτό;
- Πόσα/Ποια στοιχεία προέκυψαν μοναδικά για εσάς; Σας εξέπληξε αυτό;
- Πώς είδατε τη χρήση στοιχείων από τη ζωγραφική και το θέατρο στη διαδικασία αυτή; Σας δυσκόλεψε ή σας διευκόλυνε;

Επισημάνσεις για τον εκπαιδευτικό (εμπυχωτή)

Σε μια παραλλαγή της αυτή η δραστηριότητα μπορεί να προκύψει όχι με τη δημιουργία του χάρτη της ζωής, αλλά ζητώντας από τους μαθητές να φέρουν ένα ξεχωριστό αντικείμενο για εκείνους και να μιλήσουν γι' αυτό. Στην περίπτωση αυτή συνεχίζουν τα βήματα από την παράγραφο 2 και εξής.³¹

31. Βλ. Χολέβα, Ν., Εσύ όπως κι Εγώ, εξερευνώντας τη διαφορετικότητα μέσα από το θέατρο, Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Αθήνα, 2010. Καταγραφή τεχνικών όπως η προτεινόμενη, αρχών, θεωρητικού υπόβαθρου και πορείας όλων των μαθητικών ομάδων που ενεπλάκησαν στο ομότιτλο πρόγραμμα την πρώτη χρονιά της υλοποίησής του στην Ανατολική Αττική.